

**A MAGYAR REGIONÁLIS NEMZETISÉGI FEJLESZTÉSI INTÉZET
LENDVA**

IGAZGATÓI PÁLYÁZAT

**A 2025–2030 KÖZÖTTI IDŐSZAK FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉS ÉS
PROGRAM**

BERDEN MARIO

2025

Bevezető

Jogszabályok sorozata rögzíti, milyen módon lehet az intézet igazgatói munkakörének betöltésére pályázni, kik és milyen módon véleményezik a pályázatot, valamint kik és milyen eljárásban hozzák meg a kinevezési döntést. Ugyanakkor nem áll rendelkezésre olyan dokumentum, amely pontosan meghatározná, milyen tartalmi elemeket kell tartalmaznia az igazgatójelölt által benyújtandó fejlesztési elképzelésnek és programnak a kinevezés időtartamára vonatkozóan.

Ebből kiindulva, szakmai tapasztalataimra és gyakorlati tudásomra alapozva dolgoztam ki pályázatomat, amelyben kiemelt szerepet kapott a Kakasdi Hajós Mihály Muravidéki Gazdaságfejlesztési Program célkitűzéseinek integrálása. A Program ugyanis azzal a céllal készült, hogy a térség valós helyzetének elemzése alapján olyan megoldásokat és irányelveket javasoljon, amelyek elősegítik a gazdasági növekedést és hozzájárulnak azon községek gazdasági fejlődéséhez, ahol a muravidéki magyar őshonos nemzeti közösség él.

A gazdasági fejlődés következetes elősegítése érdekében a Magyar Kormány a Külgazdasági és Külügyminisztérium által anyagi és szakmai támogatást nyújt a 2017-ben létrejött Magyar Regionális Nemzetiségi Fejlesztési Intézet Lendva számára. Az Intézet feladata olyan pályázati felhívások közzététele és lebonyolítása, amelyek különféle vállalkozások és parasztgazdaságok fenntartására és fejlesztésére irányulnak.

A Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség Tanácsa a Muravidéki Gazdaságfejlesztési Program keretében, valamint az általa kinevezett Intézet Tanács tagjain keresztül is tájékoztatja az Intézetet a javaslatokról és irányelvekről a nemzetiségileg vegyesen lakott terület igényeit illetően. Ezzel párhuzamosan az öt községi magyar önkormányzattal, a lendvai Magyarország Főkonzulátusával, valamint minden más együttműködő szervezettel segít tájékoztatni a potenciális pályázókat, a muravidéki magyar őshonos nemzeti közösség tagjait a nyilvános pályázatokról. Minden egyes közösségi szereplő együttműködése az Intézettel számunkra kiemelten fontos, hiszen ők is azok, akik nap mint nap szembesülnek a terepen felmerülő problémákkal és igényekkel.

Csak a célkitűzéseinek következetes betartása révén valósítható meg a térségünk fenntartható gazdasági felemelkedése, anyagi jólétének javítása, valamint ezzel összefüggésben a szellemi és kulturális értékek gyarapodása, az életminőség növelése és a természeti környezet megőrzése. Elképzelésem kidolgozása során a kárpát-medencei magyar közösségek gazdaságfejlesztési stratégiáiból merítettem ihletet, mivel úgy vélem, hogy a sikeres gyakorlatokból tanulni kell, valamint azokat a közösségünk igényeihez igazodva továbbfejlesztve érdemes alkalmazni.

Jövőkép

A törekvésem továbbra is az, hogy az Intézet igazgatójaként, az Intézet munkatársaival és annak Tanácsával, a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösséggel, a Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériumával (mint anyagi és szakmai támogatóval), valamint annak szakembereivel együttműködve, ellássam az Intézet igazgatói munkakörét, amelyre az Intézet az elkövetkező öt évben megbízást kap. Egy stabil, de dinamikusan fejlődő Intézetet vizionálok, amely továbbra is képes alkalmazkodni a változó körülményekhez. Az elmúlt években a járvány és a régióban kibontakozó geopolitikai konfliktusok által kiváltott bizonytalan idők ellenére számos fontos eredményt értünk el közösen.

A 2020–2025-ös mandátum idején az Intézet ezeket az irányelveket követően, sikeresen alkalmazkodott és a kisebb léptékű pályázati felhívások sikeres végrehajtásával és elszámolása mellett, két nagyobb léptékű pályázati felhívás kiírását és lebonyolítását is megvalósította. Mindez egy ilyen nehéz gazdasági környezetben, ahol alapvetően megváltoztak a beszállítói láncok, a gyárak leállása miatt a szállítási határidők bizonytalanná váltak, az alapanyagok árai pedig drámai mértékben emelkedtek – gyakorlatilag egyik napról a másikra megbénult a mezőgazdaságban és az iparban addig szokásos működés. Olyan helyzet alakult ki, ahol számos vállalkozó és gazdálkodó nehéz helyzetbe került: hogyan őrizze meg a munkahelyeket? Hogyan jut hozzá az alapanyagokhoz? Hol szerezhethet műtrágyát vagy vetőmagot, és hogyan veheti meg olyan áron, amely a termény értékesítése mellett még mindig nyereséges marad, vagy legalább teljesítse szerződéses kötelezettségeit? Sok esetben pedig már a parasztgazdaság vagy a vállalkozás fenntartása volt a tét.

Mindemellett az Intézet sikeresen kiegészítette a mezőgazdaság és a vidék fenntartásáról és fejlesztésének ösztönzéséről, valamint a kisvállalkozások és az idegenforgalom fenntartásáról és fejlesztésének ösztönzéséről szóló szabályzatait, hogy azok a 2022/2472 és 651/2014 számú Európai Bizottság aktuálisan hatályos kiadás rendeleteivel összhangban legyenek. Az Intézet ezen alapokon 2024. decemberében újabb két pályázati felhívást is közzé tudott tenni, ezzel ismét bizonyítva, hogy képes sikeresen megbirkózni az ilyen átfogóbb és összetettebb feladatokkal. Ezen alapokon szeretném a jövőben is az Intézet munkájának a stabilitását és dinamikusságát építeni.

A stabilitás alapvető fontosságú minden sikeres gazdasági rendszer számára. A vállalkozók és befektetők számára létfontosságú, hogy kiszámítható környezetben dolgozhassanak, ahol előre tervezhetnek, felkészülhetnek a kihívásokra, és biztosíthatják forrásaikat projektjeikhez. A stabilitás biztonságot és bizalmat teremt, ami elengedhetetlen a hosszú távú sikerhez. Enélkül a vállalkozók túlságosan ki lennének téve a bizonytalanságnak, ami gátolná innovációs és növekedési képességüket.

Ugyanakkor a stabilitás nem jelent stagnálást. Éppen ellenkezőleg, a stabil környezet az az alap, amelyre dinamikus és innovatív megközelítéseket építhetünk. A dinamika, vagyis az alkalmazkodás és a változások elfogadásának képessége, szintén kulcsfontosságú a gazdasági fejlődés szempontjából. A világ gyorsan változik, a technológia fejlődik, és új piaci igények alakulnak. Ha versenyképesek akarunk maradni, rugalmasnak és nyitottnak kell lennünk az új ötletek és lehetőségek iránt.

Egyszerre beszélek stabilitásról és dinamikáról, mert bár elsőre ellentétesnek tűnnek, valójában kiegészíthetik egymást. Ez azt jelenti, hogy az Intézet működésének stabilnak kell lennie, hogy a potenciális pályázóknak megbízható kereteket biztosítson, ugyanakkor elég rugalmasnak és dinamikusnak, hogy gyorsan reagáljon a piaci igényekre és kihívásokra. Csak így lehet hatékonyan alkalmazkodni a változó körülményekhez, miközben fenntartjuk a stabilitás előnyeit, és biztosítjuk, hogy a pályázati felhívások segítségével is a térségünk folyamatosan fejlődhessen.

Egy sikeres és fenntarthatóan fejlődő, gyarapodó, szülőföldjén maradó és itt boldoguló muravidéki magyar közösséget is csak úgy tudok elképzelni, ha az képes rugalmasan alkalmazkodni a gazdasági élet változásaihoz, miközben olyan értékteremtő folyamatokat vállal, amelyek erősítik a tevékenységét, növelik a hozzáadott értéket, munkalehetőségeket teremtenek, versenyelőnyt biztosítanak, és hozzájárulnak a terület jólétéhez. Példaképpen: egy vállalkozás csak akkor marad versenyképes, ha egyedülálló szolgáltatást vagy terméket kínál, ezzel kiemelkedve versenytársai közül. Ugyanakkor hangsúlyozom, hogy a verseny nem a muravidéki gazdák és vállalkozók egymás elleni küzdelmét jelenti, hanem a minőségi együttműködés és kölcsönös erősítés lehetőségét. Erre a témára később még visszatérek.

A térség gazdasági fejlődését komolyan akadályozzák a kedvezőtlen demográfiai trendek is, mint az öregedő lakosság, a kivándorlás, valamint az ezekkel gyakran együtt járó – az emberi erőforrások terminológiáját használva – agyelszívás folyamata. Ezek a jelenségek nemcsak a népesség számának csökkenését okozzák, hanem az innovatív vállalkozói szellem hiányát is eredményezik.

A gazdaságfejlesztésünk egyik céljaként azt kell elérnünk, hogy a pályázati felhívásokkal ösztönözzük, hogy a közösségünk itt maradjon, és aktívan hozzájáruljon a térség fejlődéséhez, valamint családjaik boldogulásáért tegyenek. Csak így lehet fenntartható és tartós fejlődést elérni, amely mind a közösség, mind a régió számára előnyöket hoz.

Az együttműködés

Ahogy korábban is utaltam rá, véleményem szerint az együttműködés a gazdaságfejlesztés alapja amire építenünk kell. Az Intézet igazgatójaként, mint az Intézet szakmai és szervezeti irányítójaként, elsődleges feladatom az Intézetben a csapatmunka és az együttműködés ösztönzése. Szerencsére már ismerem az Intézet belső munkamegosztását és a munkatársak munkavégzését, az évek folyamán pedig már számos jó gyakorlatot sikerült kialakítani. A munkatársak teljesítménye elismerésre méltó, ugyanakkor a munkafolyamat tökéletesítésére mindig van lehetőség. A tapasztalatokra és a meglévő jó gyakorlatokra építve szeretném tovább finomítani és javítani a munkamódszereinket, hogy még hatékonyabban tudjunk alkalmazkodni a változó igényekhez és kihívásokhoz.

Az Intézet jövőképét csak úgy tudom elképzelni, és a gazdaságfejlesztési szerepét csak így lehet hatékonyan megvalósítani, ha továbbra is megmarad a jó együttműködés az alapítóval, a Magyar Kormányval és a Külgazdasági és Külügyminisztériummal, valamint az Intézet Tanácsával és minden helyi és állami intézménnyel.

A parasztgazdák, vállalkozók és más potenciális pályázók együttműködéséről sem szabad megfeledkeznünk. Ez alatt azt értem, hogy ezeknek a szereplőknek még szorosabban kellene együttműködniük a piacon. Úgy gondolom, hogy így hatékonyabban ki lehetne használni a már megpályázott tárgyi eszközöket és beruházásokat, az új pályázatoknál pedig még nagyobb figyelmet kellene fordítani az ilyen együttműködésekre. Például a parasztgazdaságok minőségi termékeivel csatlakozhatnának a vállalkozókhoz, akik rendelkeznek a szükséges tudással és tapasztalattal ahhoz, hogy közösen lépjenek piacra. Így a termékek versenyképesebbek lennének, magasabb árszintet érhetnének el, és nagyobb piaci területet tudnának meghódítani. Az elmúlt pályázati felhívásoknál például ösztönöztük az együttműködést azzal, hogy a pályázó vállalta az úgynevezett integrátor szerepét a térségünkben. Az eredmények jelei már mutatkoznak, de e folyamat erősítésével a pályázó mellett más gazdasági és mezőgazdasági szereplők is lendülethez jutnak, és így tovább erősítik a térségünk gazdaságfejlesztését.

A környezettudatos gazdálkodás és az ökoturizmus terén is kiemelkedő lehetőségek rejlenek. A helyi termékeket és szálláshelyeket integrálva ösztönözhetjük a fenntartható turizmust, miközben új munkahelyeket teremtünk.

Ehhez a kisebb beruházások mellett a nagyobb beruházások támogatására kiírt pályázati felhívások is elengedhetetlenek, mivel ezek létrehozása a kistermelőket is versenyképesebbé tenné. Gondolok itt például raktárházak és hűtőházak kiépítésére, amelyek még jobban ösztönzik még nagyobb mértékben a termelői-beszerzői-értékesítési csoportok létrehozását. Ezek a beruházások nemcsak a termékek minőségének és értékesítési lehetőségeinek javítását szolgálják, hanem hozzájárulnak a helyi gazdaság erősítéséhez és a fenntartható fejlődéshez is.

Epilógus

Az elmúlt évek tapasztalatai megerősítették bennem, hogy a Muravidék gazdasági felemelkedése csak összehangolt erőfeszítéssel valósítható meg. Az Intézet nem pusztán pályázatokat lebonyolító szerv, hanem közösségi összetartás és területi fejlődés motorja. Az itt élő magyar közösség jövője a gazdasági stabilitáson, az innováción és az együttműködésen múlik – olyan értékteremtő folyamatokon, amelyek nemcsak a megélhetést biztosítják, hanem identitásunkat is megerősítik.

A jövőben is az alábbi alapelvek vezérelnek: a stabilitás és dinamika egyensúlya - megbízható kereteket teremtve a hosszú távú tervezéshez, ugyanakkor gyorsan reagálva a gazdasági változásokra; az együttműködés kultúrájának elmélyítése - a helyi gazdák és vállalkozók szorosabb kapcsolataival erősítve a régió versenyképességét; valamint a fenntarthatóság előmozdítása - környezettudatos gazdálkodás, helyi termékek értékesítése és ökoturizmus fejlesztése révén.

Hiszem, hogy a Muravidék magyar közösség képes arra, hogy ne csak túléljen, hanem gyarapodjon. Ehhez azonban mindannyiunknak – az Intézetnek, a pályázóknak, a központi és helyi önkormányzati nemzeti közösségeknek és más partnereknek – együtt kell dolgoznia azon, hogy a lehetőségek valódi eredménnyé váljanak. A már megkezdett út folytatásával, a tapasztalatokra építve, türelemmel és nyitottan az új kihívásokra, egy erősödő, életképes térség vízióját vallom.

Végül egy személyes megjegyzés: Muravidék számomra nem csak munkahely, hanem közösség, amelyért elkötelezett vagyok. Ezt az elkötelezettséget szeretném az Intézet élén is tovább vinni – a gyakorlatias megoldásokkal, a társadalmi felelősségtudattal és azzal a meggyőződéssel, hogy a közös munka gyümölcsöző lehet.

Köszönöm, hogy Magyarország felelősséget vállal a határain túl élő magyarokért is.

Dobronak, 2025. március 29.

Berden Mario

